

2019-08-13
REVIDERAD 2019-09-02

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2019/719
AFN 2019/78

Kommunstyrelsen

På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk

Yttrande till regeringen över promemoria U2019/02278/GV

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande gällande den statliga utredningens promemoria *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*.

Sammanfattning

I promemorian *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* lämnas förslag som ska säkerställa att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som ska ta del av svenska för invandare (SFI) och annan utbildning enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och omfattas av så kallad utbildningsplikt.

I promemorian föreslås att en sammanhållen utbildning ska införas för de nyanlända som omfattas av förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare som har kort utbildningsbakgrund. Syftet med utbildningen är att de nyanlända vuxna som omfattas av bestämmelserna ska ges en sammanhållen utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, för vidareutbildning eller etablering på arbetsmarknaden.

Utredningen föreslår även bland annat att Arbetsförmedlingen ska lämna uppgifter till kommunerna om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet och som enligt Arbetsförmedlingen omfattas av den så kallade utbildningsplikten. Utredningen gör också bedömningen att Skolverket och Statistiska centralbyrån (SCB) behöver utveckla den nationella statistiken när det gäller vuxenutbildningen så att den möjliggör uppföljning och analys av utbildningarna.

I det föreslagna remissvaret ställer sig Nacka kommun positiv till utredningens förslag om en sammanhållen utbildning för nyanlända inom etableringsprogrammet som omfattas av utbildningsplikten. Detta kan bidra till att möjliggöra en snabbare etablering på arbetsmarknaden genom att relevant utbildning kan tidigareläggas.

Arbets- och företagsnämnden har behandlat yttrandet vid sitt sammanträdet 28 augusti 2019 (AFN 2019/78).

Ärendet

Regeringen tillsatte den 26 juli 2018 en utredning som fick i uppdrag att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombinationer med andra vuxenutbildningar. Utredningen tog namnet *Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (KLIVA)*. Utredningens slutbetänkande ska redovisas den 16 augusti 2019.

En del av uppdraget avser förslag som syftar till att säkerställa att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som ska ta del av sfi och annan utbildning enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare redovisas i promemorian *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*.

Remissen har beretts av arbets- och företagsnämnden som vid sammanträdet 28 augusti 2019 beslutat rekommendera kommunstyrelsen att anta föreliggande yttrande (AFN 2019/78).

Yttrandet över promemorian ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 21 oktober 2019.

Förslagen och bedömningarna i promemorian

Sammanhållen utbildning för vissa nyanlända vuxna

Utredningen föreslår att en sammanhållen utbildning ska införas för de nyanlända som omfattas av förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare som har kort utbildningsbakgrund och därför inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden i etableringsprogrammet. Syftet med utbildningen är att de nyanlända vuxna som omfattas av bestämmelserna ska ges en sammanhållen utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen med tyngdpunkt i det svenska språket.

Den sammanhållna utbildningen kan rymma undervisning, mängd- och färdighetsträning samt andra aktiviteter såsom studie- och yrkesvägledning, validering och läs- och skrivinläring. Även studiebesök, språk och arbetspraktik kan ingå. Huvudmannen kan besluta om flera sammanhållna utbildningar ifall det motiveras av målgruppens olika behov.

Utbildningen ska omfatta minst 23 timmars undervisning

I den sammanhållna utbildningen föreslås eleven garanteras en genomsnittlig undervisningstid om minst 23 timmar per vecka. I de 23 timmarna ryms de garanterade 15 undervisningstimmar i sfi och minst 8 timmars undervisning per vecka i andra kurser på grundläggande och/eller gymnasial nivå inom den kommunala vuxenutbildningen. Utbildningsplikten kan pågå under hela etableringsperioden.

Det ska finnas en plan för den sammanhållna utbildningen

Huvudmannen ska besluta om en utbildningsplan för den sammanhållna utbildningen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll, längd och organisering.

Utbildningsplanen är en ny reglering med syfte att tydliggöra huvudmannens ansvar för att säkerställa att de elever som omfattas av s.k. utbildningsplikt, utöver sfi, erbjuds andra kurser i komvux. Den slutliga utformningen av utbildningsplanen görs i samråd med berörda aktörer och funktioner: Arbetsförmedlingen, socialförvaltning, studie- och yrkesvägledning, lärare med flera.

Informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till kommuner

För att utredningens förslag om sammanhållen utbildning ska kunna fungera måste kommunerna, i sin egenskap av huvudman veta vilka individer som omfattas av s.k. utbildningsplikt. Utredningen föreslår därför att Arbetsförmedlingen ska informera kommunen om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet och som enligt Arbetsförmedlingen omfattas av den så kallade utbildningsplikten.

Skolverkets stöd till huvudmän

Utredningen föreslår att Skolverkets regeringsuppdrag om riktat stöd för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever från och med 2020 i ökad grad ska användas för att höja kvaliteten i utbildning för nyanlända vuxna. Skolverket ska bland annat genom olika informationsinsatser ge huvudmännen stöd i arbetet med att ta fram en utbildningsplan för sammanhållen utbildning.

Stöd och andra insatser

Utredningen gör bedömningen att studiehandledning på modersmål eller på elevens starkaste språk är en viktig insats i nyanländas utbildning för att främja likvärdighet. Därför gör utredningen bedömningen att kvalitet och omfattning av den studiehandledning som erbjuds elever inom den kommunala vuxenutbildningen behöver undersökas såväl för elever i klassrum som de som studerar på distans.

Kompetensutveckling för lärare

Utredningen lämnar förslaget om Skolverkets stöd när det gäller kompetensutveckling kring nyanlända vuxnas lärande. Utredningen bedömer att behoven av kompetensutveckling i vuxenutbildningen hos både obehöriga och behöriga lärare behöver kartläggas.

Statistik och uppföljning

Utredningen föreslår att Skolverket och SCB som ett led i arbetet med kvalitet och genomströmning behöver utveckla den nationella statistiken när det gäller vuxenutbildningen generellt, men i synnerhet sfi, så att den bättre beskriver verksamheten utifrån dess förutsättningar och möjliggör uppföljning och analys av hur utbildningarna och verksamheterna utvecklats i förhållande till de nationella målen och hur resurser används. Kommunerna behöver även tydligare instruktioner för vad som ska rapporteras in.

Det föreslagna yttrandet

I det föreslagna yttrandet ser Nacka kommun positivt på förslaget om en sammanhållen utbildning och att den ska omfatta minst 23 timmars undervisningstid i veckan. Att den regleras i skollagen (2010:800) och förordningen (2017:820) om vuxenutbildningen kommer att bidra till att nyanlända invandrare som omfattas av utbildningsplikten erbjuds en likvärdig sammanhållen utbildning inom etableringsprogrammet.

Enligt utredningen kommer förslaget om sammanhållen utbildning innebära ökade kostnader för kommunerna, bland annat för språkstöd undervisning, tolk vid kartläggning och uppföljning, mer planeringstid och samarbete mellan olika funktioner i verksamheten och för att utveckla integrerade arbetssätt. I förslaget till yttrande konstaterar Nacka kommun att en förutsättning för ett eventuellt genomförande av förslaget om sammanhållen utbildning är att staten kompenserar kommunerna för dessa merkostnader.

Förslagen om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen och att Skolverket ger stöd till huvudmännen när det gäller bland annat framtagande av utbildningsplan ställer sig Nacka kommun positiv till. På så sätt kan kartläggningen av målgruppen göras inom en kortare tidsperiod och individen kan snabbare påbörja lämplig utbildning.

Eftersom det i dagsläget finns otydligheter kring hur sfi ska rapporteras och kommuner rapporterar på olika sätt är det inte möjligt att få fram jämförbara siffror på till exempel genomströmningstid eller kostnad för sfi. Nacka kommun ställer sig därför bakom utredningens bedömning att den nationella uppföljningen behöver utvecklas.

Ekonomiska konsekvenser

Uppskattningsvis kommer cirka 30 nyanlända att omfattas av utbildningsplikten under 2020. Utredningen bedömer att kommunernas kostnader för anpassningar när det gäller språkstöd undervisning, tolk, extra planeringstid och samarbete och nya arbetssätt skulle uppgå till 15 000 kronor per individ och år. För Nacka skulle detta innebära en kostnad på cirka 450 000 kronor per år om kostnaderna inte finansieras av staten.

Konsekvenser för barn

Om förslagen i promemorian genomförs kan det leda till en snabbare etablering och en tidigarelagd stabilisering av tillvaron när det gäller egen försörjning och eget boende för de personer och familjer inklusive barn som berörs.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från arbets- och företagsnämnden den 28 augusti 2019 §70
2. Förslag till yttrande
3. Promemoria, *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

Jen Holmberg
Skolchef
Arbets- och företagsenheten